

Web Tasarımı

Ayca Gönenç
info@aycangonenc.com

PHP ile Etkileşimli Siteler

Bazen öğrenmeye sıkıcı derslerden başlamaktansa, eğlenceli bir örnekle ilk adımı atmak ve daha teknik bilgileri bunun üzerine inşa etmek daha iyi olur diye düşünüyorum. Amacımız sitenizin ziyaretçilerinin, siteniz hakkındaki yorumlarını anında size e-posta olarak gönderen bir uygulama yapmak. Bu iş için hazırlanmış InPHormer uygulaması işimizin önemli bir kısmını oluşturuyor. Ancak bir uygulama kullanacağımızı söyleyerek sizi tembelleğe teşvik ettiğimi sanmayın. Amacımız ilk aşamada fazlasıyla karmaşık gelebilecek kod yazma işlemini şimdilik daha kolay bir yoldan halletmek ve PHP'nin bize ne büyük imkanlar tanıdığını kısa yoldan görebilmek.

InPHormer işte bize bu imkanı veren 1.8 MB'lık, minicik ama büyük işler başaran bir programcık. Yaptığı işe gelince, hazırladığımız herhangi bir Web sayfasının içinde yer alan formdaki değişkenleri alıp size e-posta yoluyla gönderen, hatta isterseniz bunu yaparken, bir yandan formu dolduran kişiye de daha önceden sizin belirlediğiniz bir mesajı yollayan bir PHP script yaratıyor. Programın çok basit olan arayüzünü kullanıp, istediğiniz değerleri girdikten sonra "Build" düğmesine basıyorsunuz ve script'iniz hazır! Böylece size de "Çok iyi PHP script yazarım!" deme şansı doğuyor :)

Nelere ihtiyacımız var?

1 Öncelikle tabii ki InPHormer'a; <http://www.shift.it/inphormer/inP>

Basit betikler hazırlayarak sitenizin ziyaretçileriyle konuşmasını sağlayabilirsiniz. Kullanışlı bir yazılım olan InPHormer, size bu konuda fazlasıyla yardımcı olabilir.

Horner.sit adresinden programı ücretsiz indirebilirsiniz. Programın Mac'inizde çalışması için sisteminizin Mac OS 9.x olması ve sisteminizde CarbonLib genişletmesinin bulunması gerekiyor.

2 İçindeki bilgileri size yollayacak bir forma sahip bir HTML sayfası (form.html diyelim)

3 Sitenizden formu dolduran kişi doldurulması zorunlu bilgileri yazmadığı zaman karşısına çıkacak bir hata sayfası (error.html diyelim)

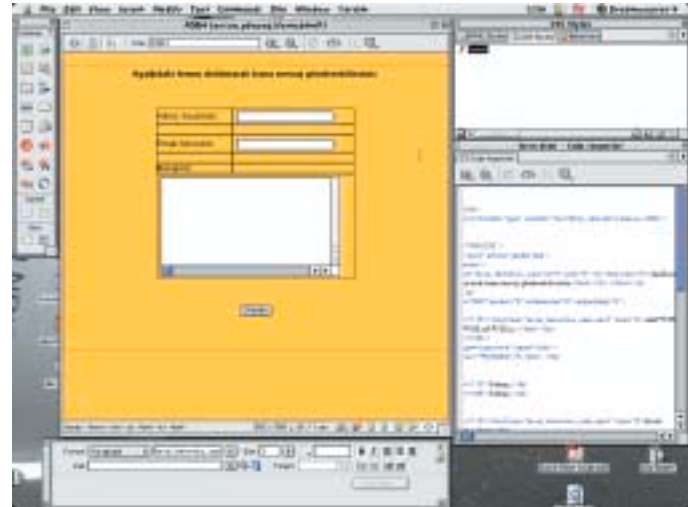
4 Form bilgileri doğru doldurulup gönderildiğinde ziyaretçinin karşısına çıkacak bir teşekkür sayfası (thanks.html diyelim)

5 Son olarak da hazırladığımız sayfa ve php scripti yükleyeceğimiz Web sunucusunun PHP'yi destekliyor olması lazım ki, hazırladığımız sistem çalışsın. Bu bilgiyi hosting hizmeti aldığınız firmadan öğrenebilirsiniz (genelde hosting firmaları kendi sitelerinde neyi

destekleyip desteklemediklerini yazarlar ya da telefon açıp sorabilirsiniz). Eğer sitenizin bulunduğu alan PHP'yi desteklemiyorsa HTML sayfalarınızı kendi sitenizde bulundurup, hazırladığımız script'i, PHP'ye destek veren başka bir sunucuya kurarak da işinizi görebilirsiniz. Bununla ilgili detayları yazının ilerleyen bölümlerinde açıklayacağım.

Senaryomuzu Gözden Geçirelim

Web sitemizde ziyaretçilerin bize ulaşmalarını sağlamak için bir form var. Bu formda ziyaretçilerin size ulaştırmak istedikleri mesajlarını,

Kolayca hazırlayabileceğiniz bir form işinizi görecektir. Örnekte Macromedia Dreamweaver 4 ile hazırlanmış bir form sayfası görüyorsunuz.

isimleri ve e-postaları ile birlikte yazıp yollamalarını istiyoruz. Ancak bir kriterimiz var: Ziyaretçilerin mesajlarını gönderebilmeleri için isimlerini ve e-posta adreslerini mutlaka yazmalarını, aksi takdirde mesajın yollanmamasını istiyoruz. Ayrıca ziyaretçi bize e-posta yolladıktan sonra, kendisine otomatik olarak bir e-posta gitmesini ve bu e-postanın şu formatta olmasını istiyoruz:

Sayın 'mesajı gönderenin adı',
Aşağıdaki mesajın elimize ulaştı,
size en kısa sürede yanıt vereceğiz
'gönderenin mesajı'

Startı Veriyoruz

İşin başında InPHormer'a ihtiyacımız olmayacak, o en son sözü söyleyen küçük kahramanımız! Öncelikle yukarıda bahsettiğim HTML sayfalarını hazırlamamız gerekiyor.

Form. html: Web editörünüz açın, form.html olarak kaydettiğiniz yeni bir HTML sayfası içinde aşağıda kodunu verdiğim şekilde basit bir form oluşturun (Ben örnekteki kodlar gereksiz yere uzamasın diye çok basit yaptım, siz formunuzu istediğiniz gibi düzenleyebilirsiniz).

```
<form method="post" action="gonder.php">
<p>Adınız, Soyadınız:
<input type="text" name="isim">
</p>
<p> E-posta Adresiniz:
<input type="text" name="email">
</p>
<p>Mesajınız: </p>
<p> <textarea name="mesaj"
rows="10"> </textarea> </p>
<p> <input type="submit"
value="Gönder"> </p> </form>
```

Dikkat ederseniz kaynak kodunda bazı yerleri renkle işaretledim. Bu bölümler istediğimiz işlevlerin yerine gelmesi için önemli olan kısımlar.

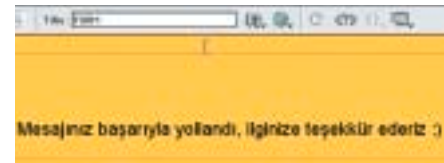
gonder.php: Formun işlevini belirleyin: İlerideki aşamalarda InPHormer'ı kullanarak hazırlayacağımız php dosyasının adı ve yeri formun 'action' değeri olarak yazılmalıdır. Malum eğer gonder.php'yi formun olduğu sayfa ile aynı root üzerine değil de, başka bir dosya içine koyarsanız iş değişir; o zaman bu değer 'kullandığımız dosya adı/gonder.php' şeklinde olur. Eğer hazırladığımız PHP script başka bir sitedeyse (hani

yukarıda açıklayacağıma söz vermiştim!) o zaman bu bölümü 'http://www.scriptin-bulunduğu-sitenin-adresi.com/gonder.php' olarak yazmalısınız.

İsim, email, mesaj: Formda oluşturduğumuz her bir yazı alanına bir isim atmalıyız. Bu isimleri atarken anlamlı kelimeler kullanın, (InPHormer'ı açtığımızda bunların ne olduğunu hatırlamanız için).

Not: Aklınızda olsun, değişken isimlerini yazarken arada boşluk bırakmamanız gerekir. Örneğin "e mail", "Ad soyad" yazmayın.

thanks.html: Üstünde "Mesajınız başarıyla yollandı, ilginize teşekkür ederiz." gibi bir mesaj yazan başka bir HTML sayfası hazırlayıp thanks.html olarak kaydedin.

Yazılan mesajın gönderildiğine dair bilgi sayfası.

error.html: Üstünde "Mesaj yollamak için Adınızı ve Email adresinizi yazmalısınız. Lütfen tarayıcınızın geri tuşuna basarak forma geri dönünüz ve bu bilgileri tamamlayınız" gibi bir mesaj yazan başka bir HTML sayfası hazırlayıp error.html olarak kaydedin.

Hazırlıklar Tamam, Şimdi Sıra Esas Oğlunda!

Sıra geldi şapkadaki tavşan çıkartmaya! InPHormer'ı çift tıklayıp açın.

Yukarıdaki resimde InPHormer'ın basit ve kullanışlı arayüzünü görüyorsunuz.

'Open File' komutuna tıklayın ve form.html sayfasını seçin.

Doldurulması zorunlu alanları belirleyelim: Fark ettiğiniz gibi, formumuzda yazı alanlarına verdiğimiz değerler (Form Variables) kısmında çıktı. Hemen onun sağındaki Mandatory Fields, doldurulması zorunlu olan bölümler için. Biz Ad ve e-postanın mutlaka yazılmasını istediğimize göre, bu iki değeri tek tek seçip, (Add->) düğmesine basarak (Mandatory Fields) alanına almalıyız. Eğer daha sonra vazgeçerseniz (<- Del) düğmesine basıp geri alabilirsiniz.

Gönderenin e-posta adresi (Sender's mail): Şimdi e-posta adresinin, formun hangi değerinden okunacağını belirleyeceğiz. Sender's Mail menüsünün yanındaki açılır menüye tıklayınca formda atadığımız üç değer karşımıza çıkacak (ad, email, mesaj). Tabii ki email'i seçeceğiz. Böylece formu doldurmanın e-posta kısmına yazdığı adres, bize gelen postada görülecek.

Send email to: Kendi e-posta adresinizi yazmanız gerekiyor.

Subject (Konu): E-postanın (subject) kısmında görünecek yazı. Mesela "Web Sitemden Mesaj" yazın.

Your info: Buraya yazdığımız kelime e-postanın "From:" bölümünde çıkar. Buraya sitenizin adını yazabilirsiniz (Benimsitem.com).

OK Page: Thanks.html sayfasının tam adresini yazın. (http://www.sitenizinadi.com/thanks.html)

Error Page: Bu kez error.html sayfasının tam adresini yazın. (http://www.websitenizindi.com/error.html)

Eğer e-posta sadece size gelsin, gönderene ayrıca mesaj gitmesini istiyorsanız, işiniz bu kadar. Şimdi "Build" düğmesine basıp PHP scripti oluşturabilirsiniz. Ama maksat tüm fonksiyonları öğrenmek olduğuna göre biz devam edelim.

Include Senders Acknowledge:

Bu seçeneği işaretleyip yanındaki Edit Template düğmesine tıklayarak, formu doldurana gidecek mesajı yazabilirsiniz. Hatırlarsanız ziyaretçimize şu formatta bir e-posta gitmesini istiyorduk:

Sayın 'mesajı gönderenin adı'
Aşağıdaki mesajın elimize ulaştı,
size en kısa sürede yanıt vereceğiz
'gönderenin mesajı''

Şimdi (Edit Template) butonuna tıklayınca karşımıza çıkan pencereye önce "Sayın" yazın, sonra bir boşluk bırakıp yukarıda gördüğümüz değişkenlerden "isim" değişkenini seçin ve "Insert" düğmesine tıklayın. Sonra bir virgül koyup alt satıra geçin ve "Aşağıdaki mesajınız elimize ulaştı, size en kısa sürede yanıt vereceğiz" yazın. Sonra tekrar bir satır daha aşağı inin ve yukarıdaki değişkenlerden bu sefer "mesaj" değişkenini seçin "Insert" düğmesine tıklayın. Yazının bitmiş hali aşağıdaki şekilde görülecektir.

*Sayın \$isim,
Aşağıdaki mesajınız elimize ulaştı, size en kısa sürede yanıt vereceğiz \$mesaj*

Anlayacağınız gibi, başında \$ olan yazılar ziyaretçimizin Web sitemizdeki formu doldururken kendi verdiği bilgiler olacak. Her değişkenin önünde dolar işareti olması PHP dilinin zenginliğini gösteriyor :)

Write Email Template: En son bu menüyü kullanarak bize gelecek olan e-postayı kendi isteğimize göre formatlayabiliriz. Bunun için yukarıda uyguladığımız yöntemi kullanıyoruz. (Kendi yazımız dışında, siteden gelen değişkenleri üstteki menüden seçip "insert" düğmesine basıyoruz.)

*\$isim,
size bu mesajı Web sitenizden gönderdi.
\$mesaj
\$isim email adresi: \$email gibi.*

Mesajı yazan kişinin adını ve e-posta adresini yazmazsa karşısına çıkacak sayfa bu olacak.

Artık her şey hazır. Derin bir nefes alıp "Built" tuşuna basın ve çıkan pencereden script'inize, daha önce formunuzda da yazdığımız ismi verip (gonder.php) kaydedin (Tabii yine formda belirttiğiniz rootta save edeceksiniz).

Oluşturduğunuz bütün dosyaları Web alanınıza yükleyin.

Sonra form.html sayfasına bağlanıp, formu kendi posta adresinizi yazarak test edin. Her şey istediğiniz gibi mi? Değilse, InPHormer'ı tekrar açıp, istediğiniz şekilde yeni bir (gonder.php) oluşturun.

Evet, işte ellerinizi kodlarla kirlenmeden bir PHP uygulaması yaptınız! InPHormer'ın mantığını kavradığımızda bu yardımcı ile daha birçok farklı uygulama yapmanız mümkün. Ama en güzeli, bu işin zevkine vardığımızda sınırlamalarla yetinmeyip, PHP dilini gerçekten öğrenmek üzere kolları eninde sonunda sıvayacak olmanız!

Başta demiştim. Amacımız öğrenmek için ilk adımı atmak. İsterseniz gönder.php'yi simplettext ya da BBeedit ile açıp tüm bu numaraları yapan satırları bir inceleyin. Öğrendikçe bu satırlar size kolay gelecektir. **ML**

Kaynak Siteler

PHP'nin zengin içeriğini öğrenmeniz ve küçük uyarlamalarla kendi sitenizde kullanabileceğiniz hazır scriptleri indirmeniz için Internet'te birçok kaynak var. İşte bunlardan bazıları:

<http://www.php.net> PHP'nin resmi Web sitesi, ilk başta biraz ağır kaçabilir, başlangıcı önce aşağıdaki linklerle yapmanızda yarar var.

<http://www.hotscripts.com> 4000'den fazla hazır PHP script'i bu sitede bulabilirsiniz (İngilizce).

<http://www.phpbuilder.com> Yine hem hazır scriptleri hem de php ile ilgili genel bilgileri bulabileceğiniz bir site (İngilizce).

Eğer "PHP dilini öğrenmeden bir de İngilizce mi öğrenmemiz lazım!" diyorsanız, o zaman işte size birkaç Türkçe kaynak:

<http://www.turk-php.com> Türkçe içerikli hem öğretici hem de hazır scriptleri bulabileceğiniz bir site.

<http://www.ulakbim.gov.tr/belgeler/programlama/2000php/> Bu linkten PHP'nin temel yapısını öğrenebilirsiniz.

Aycan Gönenç, uluslararası bir firmada iletişim koordinatörü olarak çalışmakta olup, ayrıca freelance Web ve multimedia tasarım hizmetleri vermektedir.
URL: <http://www.aycangonenc.com>